

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej . . . K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse . . . žele:
četrt leta 13—	celo leto naprej . . . K 60—
na mesec 4-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaifova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni dodatki in prazniki.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parita in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijskih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročila redno po nakazilu. Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5 (v l. nadstr. levo), telefon št. 34

Državni zbor sklican na 1. oktober.

Dunaj, 17. septembra. Danes opoldne se je vršilo novo posvetovanje med ministrskim predsednikom baronom Hussarekom in predsednikom poslanske zbornice dr. Grossom. Vsled soglasnega odpora parlamentarnih strank, posebno pa slovenskih opozicijskih skupin, je vlada opustila svoj namen, sklicanje državnega zbora zopet odložiti in je bilo sedaj definitivno odloženo, da se vrši prva seja v torek 1. oktobra. Vabila k prvi seji se začno razpošiljati že te dni.

Dnevni red prve seje, poslanske zbornice bo obsegal sledeče predmete: 1. poročilo proračunskega odseka o najetju 954 milijonskega posojila proti zadolžnicam pri avstro-ogrski banki; 2. poročilo finančnega odseka o davku na šampanjec, na vino, na premog in na sladkor; 3. poročilo šolskega odseka o predlogu poslanca Finka glede definitivnega nastavljanja okrajnih šolskih nadzornikov.

NARODNI SVET ZAHTEVA RAZPRAVO O MIROVNEM VPRAŠANJU.

V seji predsedstva Narodnega sveta, ki se je vršila 16. t. m., je bilo sklenjeno naprositi jugoslovanski klub, da naj se zastavi za to, da državni zbor predvsem razpravlja o mirovnem vprašanju. Ta točka naj se postavi kot prva na dnevni red prihodnje seje državnega zbora, ki je sklican na dan 1. oktobra.

JESENSKO ZASEDANJE DELEGACIJ.

Dunaj, 17. septembra. Med zunanjim ministrom grofom Burianom in predsednikom avstrijskih delegacij prelato Hausserjem se je vršila danes daljša konferenca v zadevi jensenskega zasedanja delegacij. Grof Burian je podal delegacijskemu predsedniku obširno sliko zunanje političnega položaja in izjavil, da je pripravljen sklicati delegacije še tekom jeseni. Določilo se je na to, da se sestanejo delegacije 15. oktobra.

Vojno - gospodarska komisija.

Dunaj, 17. septembra. Pod predsedstvom poslanca dr. Seitzja je nadaljevala komisija za vojno gospodarstvo danes svoja posvetovanja. Razpravljala je o poslovanju kovinske centrale. Vladni zastopnik baron Sochor je med drugim izjavil, da je dobila centrala potom zaplenjenih in prostovoljnih nakupa v tuzemstvu 80.000 vagonov kovin. Od tega odpade 66% na industrijska podjetja, samo 34% se je vzelo privatnikom.

Zagrebsko pismo.

Zagreb, 16. sept.

Jeden simptom je spremljal toplot banske krize: Naenkrat so se pojavili po Zagrebu razni ljudje, ki se doslej niso brigali za nič, kar se godi »tam doli«. Dunajski »Neue freie Presse« je poslala v Zagreb nekoga debelega človeka, zelo šmokovske zunanjosti, Emila Klägerja, ki je gnjavil razne politične osebe z intervjuji, ki jih je potem poročal na Dunaj izkrivljeno. Samo hrvaški intervju je ostal neizpremenjen, ker je Klägerju in »Pressi« ugaljal, Z Radičem, staro politično veteraničjo, se je pripetel majhen maler, da je namreč Klägerju tri ure razlagal hrvaško vprašanje s sociološkega, ekonomskega, političnega, verskega, kmečkega in hrvaškega stališča s posebnim ozirom na zgodovino, filozofijo, vojno in — mentaliteto. (To besedo čuješ v Zagrebu vsak dan deseterkrat.) Kläger se je Radiču osvetil s tem, da je njegovo govorjenje vključil stenogramu izkrivil in torej prinesel v »Preši« lažen, frankovski zasukan intervju. Iz tega so sledili zopet napadi na Radiča in tako dalje. Radičeve izreke je objavil tudi »Agramer Tagblatt« pred »Prešo« in v neizkrivljeni obliki. Toda tudi tu ni vse v redu. Radič govori o nekem hrvaškem vprašanju, koje bi menda po njegovih precej konfučnih izjavah obstajalo poleg jugoslovanskega vprašanja, ter se izogiba definiciji, ali je za dosledno in resnično jedinstvo, ali ne. Ali je z vrtočlavičim človekom, kakor je Radič, mogoča narodna koncentracija, je vprašanje; namreč koncentracija taka, da bi Radič bil eden vodilnih faktorjev. V vsakem slučaju je intervju bil neumestnen, za »Prešo« je dovolj, če se jej pove kratko: »Pojdite in napišite, da smo nepomirljivi«.

Drugega šmoka je poslal »Pester Journal«. Ta mož je bil pri banu, Horvatu in Budisavljeviću in Medakovici. Ban in saborski predsednik dr. Medaković sta govorila, kakor morata predstavnik unionističnega kurza v sedanjem trenutku govoriti: Nagodba z Ogrsko je temelj sedanje vladne politike. Horvat je govoril kakor — Horvat, a Budisavljević je razložil, kaj mi pravzaprav hočemo, no, šmok je tudi tu precej narobe razumel in napisal neka polovičarska izjavljanja, kolikor se je še drugi dan spominjal.

Razven tega lazijo tod še razni drugi žurnalisti, pa tudi nežurnalisti. Te dni se je povrnil iz Gradca v Zagreb bivši komisar Cuvaj (baje da si nakupi moke). Političnega pomena to potovanje nima, toda marsikoga je veselilo videti staro politično ruino, kako žmerika v novo luč.

Senzacija dneva je prihod grofa Tisze. Prišel je, konferiral z nekatereimi vodilnimi osebami in koalicijski, pa

tudi z Rauchom na Martijancu, in odšel potem v Bosno. Izgleda, kakor da je »velikemu možu« ali »ogrskemu Bismarcku« dovolj Wekerlovih nespretnosti, pa tudi vmešavanja vojaških krogov v politiko dežel svetovetske krone, pa da hoče on sam rešiti naše vprašanje. Odtod potovanje po jugoslovanskih zemljah, koder je nekoč hodil Scotus Viator. Danes se bo Tisza razgovarjal s Stadlerjem, Pilarjem, Sarkotičem in morda tudi z Dimovičem.

Kaj je torej z bansko krizo? To ve sam bog. Gotovo je naslednje: Predsednik saborskega kluba koalicijske baron Nikolić je bil sprejet v avdienci pri kralju v Warholzu. O avdienci molče. Kandidatura Skerleca je propadla. Na to so se pojavile vesti iz dobrih virov in odločno ponavljane, da hočejo vojaški krogi komisarjati; ali pa generala za bana. Sarkotič je odklonil in je s tem krizo odgodil. V »terno« so prišli potem Csicsesics, Lipošček in zopet Sarkotič. Te vesti so se zopet razbili in ostala je kombinacija z novim banom Unkelhaußerjem. Sedaj se Dunaj in Pešta o nas pogajata, morda čakata tudi na eventualne uspehe »mirovne ofenzive«, in Tisza se vozi okoli nas, da vidi na svoje oči jugoslovanskega leva in inspiciira, če ima že dovolj ostre krepjave. V banski krizi je nastala pravzaprav, je latentna, ali postane na novo akutna jutri, za 14 dni ali šest mesecev, tega ne vedo niti akterji sami.

Končno so vse te stvari postranske: Banska kriza je spremlja nameravane rešitve jugoslovanskega vprašanja. Novi mož na Markovem trgu naj pripravi teren, naj Hrvaško »pomiri« in izvrši politični testament dosedanjega sistema. To pa je že vprašanje, ki je tesno zvezano z mirom in vojno. Z jugoslovanskim vprašanjem, tudi če ga sedaj »rešijo«, je tako, kakor s polskim. Kakorkoli se mu približajo, ostane križ z njim.

BODOČI HRVATSKI BAN.

Dunaj, 18. septembra. »Neue Freie Presse« izve iz merodajnega vira, da bo sedanjí minister za Hrvaško dr. Unkelhaußer imenovan za hrvaškega bana.

Tisza — homo regius?

Dunaj, 17. septembra. Vestí, da je takorekoč čez noč pričakovati dalekosežnih odločitev glede jugoslovanskega vprašanja, oziroma da je eden ali drugi projekt že zmagal in da gre le še za njegova razglasitev, so po naših informacijah preuranjene. Res je maverč, da se najvišji krogi niso še k ničemu definitivno odločili in da se je v zadnjem času pojavilo nezaupanje, ali to, kar hočejo Wekerle in tovariši, ni prenevarno. Pred nekaj dnevi je bil sprejet grof Tisza na Dunaju v dolgi avdienci in je dobil nalogo, da naj se kot pooblaščenec krone še na-

tančno informira o razpoloženju v jugoslovanskih deželah in se poduči, kako bi bilo tam sprejeto eventualno uresničenje Wekerlovega projekta, oziroma na podlagi svojih informacij in izkušenj izdela druge predloge. Grof Tisza se je na to kot »homo regius« podal v Banovino, kjer je, kakor znano, konferiral z raznimi politikami, od tam je odpotoval v Bosno in bo šel tudi v Dalmacijo. Že iz tega potovanja je razvidno, da se projekti za ureditev jugoslovanskega vprašanja, ki jih kuhajo dunajski in madžarski krogi, še nikakor niso ustalili in da igra veliko vlogo ne le vprašanje združenja Bosne z Madžarsko, temveč tudi tkzv. Velike Hrvaške, ki naj obsega Dalmacijo. Po vesteh, ki so dosedaj prispele na Dunaj, je slišal grof Tisza na svojem potu že mnogo nazorov, v glavnem pa se je mogel prepričati, da nobeden dosedanjih projektov ne zadovoljuje. V teh političnih razgovorih se je mnogo razpravljalo tudi o Slovencih. Informirani politični krogi so prepričani, da je predvsem treba čakati, da se povrne Tisza. Še le potem, ko bo ta predložil svoj referat in oddal svoje mnenje, bo morda sledila ena ali druga odločitev. Ker je parlament sklican na dan 1. oktobra, menijo mnogi, da bo do takrat vlada že nastopila s svojim definitivnim projektom.

Zagreb, 17. septembra. Grof Tisza je v ponedeljek iz Karlovca prispel v Ogulin ter se poda od tam v Seni.

Dunaj, 17. septembra. Skupni finančni minister Spitzmüller odide prihodnje dni v Bosno.

MADŽARSKA INFORMACIJE.

Dunaj, 18. septembra. »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Budimpešte: »Az Est« prinaša poročila o diferencah, ki so nastale med ogrsko vlado in Burianom. Ministrski predsednik Wekerle smatra jugoslovansko vprašanje predvsem za politično. Temu stališču se pridružuje tudi avstrijski ministrski predsednik Hussarek. Dr. Wekerle se ne zavzema za narodnostno avtonomijo v Avstriji, marveč je za to, da zavzema Nemci v Avstriji privilegirano stališče. To stališče ne soglašajo s stališčem avstrijske vlade. Po načrtih avstrijske vlade naj bi namreč dobili Čehi in Jugoslavlani popolno avtonomijo, dočim naj bi zavzemali Nemci samo stališče prvega naroda med enakimi narodi. Skupni finančni minister Spitzmüller se je približal stališču dr. Wekerla. Stališče grofa Tisze pri ureditvi jugoslovanskega vprašanja naj bi bilo podobno, kakršno je zavzemal feldmaršallajtnant Barđolf pri češko - nemški spravi.

Budimpešta, 17. septembra. »A Nap« poroča: Jugoslovanska kriza se približuje svojemu rešenju in to vsled izrecne volje vladarjeve. Na ta način se izogne monarhija, da bi se o stvari razpravljalo pri mirovnih po-

gajanjih. Projekt pa ni še popolnoma izdelan. Najtežji del projekta je dalmatinsko vprašanje. Dalmacijo bodo odcepili od Avstrije. Toda neverjetno je, da bi avstrijski državni zbor to odobril, akoravno Dalmatinci žele (!?) ujedinitje z Ogrsko, oziroma Hrvaško. Zato je treba, da avstrijska vlada stvar dobro pripravi in doseže od Ogrske re-kompensacije. Te bi bile v prvi vrsti materialne. (Madžari si torej stvar nekoliko tako predstavljajo, da bodo kupili Dalmacijo za par vagonov žita in čredo volov za lačne Dunajčane. Op. ur.) Glede Bosne je avstrijska vlada pripravljena, se pogajati na podlagi, da naj pripadejo anektirane dežele Ogrski, ki plača tudi za to posebno odškodnino. Ogrska vlada meni, da se naj reši ta zadeva v čim večje zadovoljstvo hrvaškega javnega mnenja. V ta namen bi bilo najbolje, da postane Bosna poleg Hrvaške posebna banovina. Pričakovati je, da bo kralj pred odločitvijo zaslišal še razne madžarske politike. (Ta informacija je radi tega tako zanimiva, ker nam razkriva kupčijsko stališče, s katerega gledajo na Dunaju in v Budimpešti celo vprašanje. Madžari ponujajo za jugoslovanske ljudi svojo pitano živino in dunajski državni pravijo, da se jim zdi ta predlog zelo diskutabel! Op. ur.)

Odgovor entente na Burianovo noto.

Po poročilih, ki so prispela dosedaj iz ententnih držav, je bila sprejeta Burianova nota od javnega mnenja povsem odklonilno. Vendar pa bodo sovražniki nanjo odgovorili in sicer, kakor pravijo nekatere vesti, s posebnim sporočilom, naslovljenim na narode centralnih držav. Zdi se, da bo ententa porabila priliko, da precizira svoj mirnovni program in naznani svoje pogoje tako glede teritorialnih, kakor tudi ostalih vojnih vprašanj. Pričakovati je v tem okviru tudi njene izjave o nacionalnem problemu. V enem oziru si je ententa že preudicirala s tem, da je priznala suverenost češkega naroda; tem zanimivejša bo njena izjava glede Jugoslovancov. Ali bo ententa izjavila, da smatra svoje predloge kot podlago za takojšnja pogajanja, kakor jih želi grof Burian, je še popolnoma negotovo. Iz glasov sovražnega časopisa bi sledilo, da stoji na stališču, da sploh ne razpravlja o miru, dokler ne padejo odločitve na bojiščih.

Kakor poročajo, je pričakovati skupnega odgovora ententnih držav. Med posameznimi kabineti se bodo morala torej vršiti še pogajanja in odgovor bo izročen menda šele čez nekaj dni.

LISTEK.

Pred sezono.

S političnim preporodom, ki je sledil mračni dobi Stirkhovskega režima, je oživel celotni narodni življenjski potrojen silo. Vse kati, ki so bile štiri leta tlačene, so odgnale sveže silnejše brstje; obzorja so se razširila in v trpljenju prešli let očistični ponos je gnil pomajane sile k novemu delu. Z enotnostjo politične smeri so vstala pomiljena enotna kulturna stremjenja, katerih skoro eno prvih je bilo: prenovljeno Narodno gledališče v Ljubljani. Danes, po nekaj mesecih napornega dela, se je končno približal dan, ko se nanovo odpro vrata Talijine hiše za vse plasti naroda in za vse sloje. Vodstvo je določilo zadnje dni tega meseca za kulturo tako važni dogodek otvoritve prerajenega gledališča.

Marsikdo si bo mislil tisti večer, ko prestopi gledališki prag, kdo je bil kriv tako dolgega odmora. A s širšega vidika gledano, bi doletelo poleg splošnih razmer tudi vsakega izmed nas nekoliko krivde. Leta 1912/13 smo imeli zadnjo sezono, ko je nastopala naša lastna drama in opera. Križaj je še mesečaril za svojo »Nevesto«, Bohuslav je bil ljubljanski ljubljenc in v drami smo imeli Verovška in vse druge stare znanke. Prihodnja leta pa ni bilo več sredstev za opero. Za ta nedostatek so nas vendar Hrvati bogato odškodovali s

svojo sijajno opero, dočim je dramo vodil Borštnik. A bogvé kako bi bilo v jeseni, če bi ne presekala vojna mirnega razvoja! Takrat pa je umetniško življenje omelo. Tišino v Talijinem hramu je polnilo ropotanje kinematografskega stroja. No, da, saj so po vseh mestih kinematografi; da je pa pri nas zašel baš v gledališče, spada v posebno poglavje naše kulturne zgodovine.

Zato ne bomo iskali krivde, saj čutimo, da oziranje nazaj ne odpravi nobenih dejstev. V našem življenju polje nova volja in ta je vodila tudi dosedanja gledališka vodstva pri delu za prihodnjo sezono, ki je potrebovalo veliko silo in veliko volje, ker ni zahtevalo samo nadaljevanja, nego skoro popolno obnovo. Da se zagotovi slovenskemu gledališču gnotni obstoj, so se zbrali zavedni možje, osnovali gledališki konSORCIJ in razpisali akcijske deleže po 100 kron. Zastopane so v tem konSORCIJU vse stranke, kakor tudi pisatelji in umetniki ter bančni in veletrgovski krogi. Podpisovanje deležev je rodilo velik uspeh, tako da dosega danes nabrani kapital že skoro en milijon kron! Mestna občina ljubljanska je dovolila gledališču 50.000 kron letne podpore, deželni odbor je dovolil porabo poslopija, a si je pridržal pravico vpliva na repertoar potom posebnega cenzorja.

Gledališko vodstvo je bilo poverjeno peteročlenemu ravnanstvu in sicer dvema literarnima zastopnikoma: nadkomisarju Fr. Govekarju in profesorju dr. Ivanu Grafenauerju ter trem finančnim: odvetniku dr. Josipu Azmanu, ravnatelju Gustavu Pra-

manu. Sestavo in nadziranje umetniškega programa je prevzel »Gledališki svet«, po večini sestavljen iz umetnikov in pisateljev pod predsedstvom profesorja Antona Funtka, našega odličnega poeta in kritika.

Pri angažmanu gledaliških članov se je oziralo predvsem na slovenske, nato hrvaške in češke moči. Istotako se je pri operi angaževalo predvsem domače slovenske, nato češke in poljske pevke in pevce, svobodne in ne že s pogodbenimi vezane.

Vodstvo drame ima šefrežiser gospod Hinko Nučič, Slovenec, domačin, ki nam je dobro znan iz večletnih let našega gledališča. Zadnjih šest let je deloval na kralji, zem. hrv. kazališču v Zagrebu kot prvi igralec in režiser ter je bil desna roka zagrebske dramske uprave.

Vodstvo opere je prevzel Hrvat gospod Friderik Rukavina, bivši prvi dirigent v Lvovu in Varšavi ter v raznih velikih inozemskih mestih. Zadnja štiri leta je kot prvi dirigent hrvaške opere nad vse uspešno deloval v Zagrebu. Gospodu Karlu Mooru, uglednemu češkemu skladatelju izvirnih oper in operet, bivšemu večletnemu gledališkemu ravnatelju in do početka vojne kapelniku v Beogradu, pozneje v Plzni na mestnem gledališču, je bilo poverjeno mesto kapelnika. Gospod Vladimir Marek, bivši šefrežiser na plzenjskem divadlu in Vinohradskem divadlu v Pragi, zadnja leta šefrežiser drame in operete karlskega gledališča, je šefrežiser opere in operete.

Operni člani so po večini že preizkušeni pevci, kakor g. Josip Drvota,

prvi tenor, bivši član Narodnega divadla v Plzni in Vinohradih, Poljak gosp. Josip Stepanovskij, prvi tenor, doslej član mestne opere v Krakovu, gospod Josip Cermak, prvi bariton, preje član vinohradskega, brnskega in plzenjskega gledališča, Slovenec gospod Ivan Levar, dosedanjí prvi bariton zagrebske opere, Poljak Hugo Zathay, prvi bas, prei na mestni operi v Krakovu in Lvovu, ter g. Batha Julij, operetni tenor, bivši član mestnega divadla v Kladnu. Med slovenskimi pevci navajamo še g. Josipa Zormanja in g. Pavla Debevcja, oba baritonista.

Iz prejšnjih let dobro znana prva sopranistka gđ. Jana Richterjeva, bivša članica brnskega divadla, se je vrnila, zopet v Ljubljano k naši operi. Istotako se je vrnila naša rojakinja gđ. Režika Thalerjeva, ki je bila doslej angaževana na graškem gledališču, kot operna in opretna pevka. Kot operna novinka na našem gledališču je gđ. Hana Pirhova, absolventinja praškega konservatorija. Splošno priljubljena koncertna pevka gđ. Cirila Medvedova bo delovala letošnjo sezono pri nas kot operna mezzosopranistka, kakor tudi g. Roza Peršlova in gđ. Anica Vrhunčeva. Kot operetna subreta je nastavljena gđ. Vera Skalška, bivša velepriljubljena in popularna članica brnskega Narodnega divadla in praškega smichovskega ter vinohradkega divadla. Obče priljubljeni gospod Josip Povhe ima poleg spevo-komičnega vloja poverjeno tudi operetno režijo.

Kakor v operi, bo tudi v drami po možnosti izvedena specializacija v

vlogah, da bo vsakemu igralcu poverjena vloga, ki mu najbolj odgovarja. Večji del so bili angaževani znani gosposide in dame, kakor g. Hinko Nučič za prve junaške vloge, g. Danilo, kot karakterni igralec, ki ima tudi dramsko režijo, g. Valo Bratina tudi kot karakterni igralec in režiser, g. Boleslav Peček, ki je deloval dosedaj v dramih in opereti v Osičku, g. Josip Daneš, domačin, mlad komik, bivši član ljubljanskega in tržaškega gledališča i. dr.

Dolgoletna naša znanca, domačinka, gospa Berta Bukšekova, dosedanja članica varaždinskega gledališča, je angaževana kot karakterna igralka, Slovenka gđ. Mila Saričeva, absolutna dunajske dramatične šole kot sentimentalna, Hrvatica gđ. Ljuba Marianovičeva kot mladostna heroína, karakterna igralka g. Ksenija Longhenova, bivša igralka v Žiškova na divadlu »Rokoko«, g. Polonica Juvanova, gđ. Vera Danilova kot karakterni igralki, in gđ. Ana Garvas kot mladostna ljubinka.

Sveda ni možno danes objaviti celotnega ensembra. Zadošča naj, da je angaževano poleg imenovanih še več mladih talentov, dam in gospodov, Tu di repertoar se določi kasneje, oziroma sproti vedno z ozirom na razne prednosti in zmožnosti poedinih članov.

V repertoarju se hoče vodstvo v glavnem ozirati na to, da bodo po možnosti igrana vsa večja slovenska dela (dramska in operna). Kakšna bo umetniška smer, označuje najbolje načrt drame za začetek: Finžgarjevemu »Divjemu lovcu« (otvoritvena predstava) bo sledila Poljakinja Zapoljska Mo-

Minister Balfour odlikanja Burianovo noto.

Rotterdam, 17. septembra. Listi priobčujo naslednjo izjavo angleškega zunanjega ministra Balfoura o avstro - ogrski mirovni noti: V današnji predlogu ne vidim možnosti, da bi mogli doseči cilj, za katerim stremimo zavezništvo, to je mir, ki bi ne bil samo kratko premirje. Kakor si tudi želimo, da bi mogli soditi optimistično o uspehu tega predloga, vendar dvomim, da bi mogli privedi predlagani razgovori do kakršnegakoli uspeha. Prebivalstvo entitnih držav predstavlja. Razgovori bodo mogli roditi sado vse takrat, kadar bo Nemčija razpravljala o vseh mirovnih vprašanjih v čisto drugem duhu, kakor navdaja še sedaj njene državne. Nemčija računa, da bo mirovni predlog pomagal narediti med nami razdor. Tako sem prepričan, da Burianova nota nima toliko namena, privedi do sporazumne miru, kakor pa oslabiti naše sile.

Izročitev Burianove note v Washington.
Washington, 16. septembra. (Reuter.) Švedsko poslanstvo je sprejelo danes avstro - ogrsko mirovno noto in jo nemudoma izročilo zunanjemu uradu.

Angleški glasovi.

London, 16. septembra. »Daily Chronicle« piše o noti grofa Buriana: To je prvo približanje vojne se države med vojno. Zato je tem večja pomena. Dva momenta sta bila za njo merodajna: Prvič želja, zvaliti odij za nadaljevanje vojne na entitne države ter provzročiti zmedo in drugič resnična želja po miru v Berlinu in na Dunaju. Prvič se priznava, da centralne države nikakor ne morejo zmagati. Avstro - ogrska nota domneva, da na nobeni strani ni upanja na vojaško zmago. Zato je nota za sporazumni mir. Po vsem svojem trpljenju pa nočejo sprejeti entitne države navideznega miru, ki bi pomenil le novo vojno. Svobodni narodi sveta so odločeni vzdržati, da bo končno odstranjena ta grožnja. Prej to ni mogoče, predno ne bo odstranjen močnik militarizem Nemčije. Sicer ni mogoče upati na ugoden uspeh konference. Vsa pogajanja bi bila brezuspešna, če se metode in mišljenje v Berlinu in na Dunaju ne izpremenijo. Zanašamo se na logiko vojaškega uspeha, da spametuje naše sovražnike. Želimo nov mednarodni red na obsežnih temeljih prava in pravčnosti.

»Daily News« pišejo: Entitni državniiki so opetovano izjavili, da bi bil zločin, podaljšati vojno brez potrebe tudi le za en dan. Ali more pa napraviti avstro - ogrska nota pot k trajnemu miru? Javni govori na obeh straneh ne bodo prinesli miru. Vršiti se morajo pogajanja pri rdeči mizi, najti se mora modus vivendi, ali pa se morajo pogajanja pretrgati, da se poda boljša prilika. Angleška vlada gotovo ni proti informativnim razgovorom brez premirja. Zavezništvo pa svojih temeljnih nazorov tudi ne morejo opustiti. Morda bi pogajanja, pri katerih bi ostala Nemčija trdovratna, vplivala tudi na Turčijo, Bolgarsko in celo Avstro - Ogrsko. Zavezništvo sedaj pri svojih nespornih moralnih tendencah lahko vse pridobe pri razgovorih ter ne morejo ničesar izgubiti.

»Manchester Guardian« dvomi o izsledkih za mir, ker ima avstro - ogrska nota namen, ojačiti zmerno elemente v entitnih državah in potolažiti nemirne v Nemčiji in Avstro - Ogrski. Avstrijsko prebivalstvo naj dokaže, da njena vlada ni odgovorna za podaljšanje vojne. Zasmehovanje note ni umestno. Nasprotno pa bi se dan, ko se sklene mir, samo odložil, če nasprotniki ne pridejo s konkretnimi predlogi in se ne približajo jasnim mirovnim predlogom entente. Zato naj bi zavezništvo vprašalo centralne države, kako stališče zavzemajo napram načelom predsednika Wilsona in Lloyd Georgea.

»Times« vidijo v avstro - ogrski noti intrigo. Nemčija hoče pridobiti časa za reorganizacijo armade in izgradbo svoje obrambne črte, zato uporablja Avstro - Ogrsko za obnovitev svojih navideznih predlogov za mir. Niti Nemčija, niti Avstro - Ogrska ne upata, da bodo zavezništvo sprejeli ponudbo. Tudi je nota direktno v nasprotju z izjavami nemškega cesarja, da je ta vojna svetovna vojna na življenje in smrt med idejami, ki se ne dajo spraviti. To je res.

»Daily Mail« pravi, da je nova nota samo druga oblika starega nemškega trika. Slišati je iz nje beseda nemškega cesarja. Vojaški vladarji, pod katerimi izkrevna Nemčija, se boje, da se jim vsa stavba zruši, če se vdajo ali če bodo premagani. Stališče zavezništvo je jasno. Mi zahtevamo odškodovanje, obnovitev in garancije. Za škodo na francoskih tleh zahtevamo kazni za krivice. To je naša minimalna zahteva.

»Daily Express« ne vidi v noti spreletja niti ene entitne mirovne zahteve. Nota je datirana z Dupaja, pisana pa v Berlinu.

»Daily Telegraph« smatra noto za absurdno in hinavsko. Zakaj ravno v tem trenutku? Samo, da se reorganizirajo omake

rala gospe Dulske, Jiraskova češka »Laterna«, Spicarjev slovenski »Pogumni Tonček« (otroška predstava), Shakespearov »Hamlet«, Vojnovičeva »Iubrovniška Trilogija«, Nušičev »Svet« in Tolstega »Moč temo«.

Opera prične s Smetanovo »Prodanim nevesto«, opereta pa z Messagerovo francosko »Generalovo hčerjo«.

Nadalje se pripravljajo najzibrajše opere, kakor so Čajkovskega »Onegin«, »Bohema«, »Postilion«, »Zongler D. M.« in Puccinijeva »Madame Butterfly«. V opereti bo posvečena pažnja samo dobri delom. V preminjenih operah so se morale doslej črtati čisto glasbene najlepše partije, ker nismo imeli plešalk, izvežbanih niti za silo. V zboru smo morali večkrat pogrešati plesnih aranžmanov in realistične živahnosti. Vse to naj v bodoče popolni domači izvežban plesni zbor dam in gospodov ter se s tem ustvari temelj bodočemu baletu. Tudi odrovska oprema se popolni polagoma z novimi, modernimi rešitvami odgovarjajočimi dekoracijami, mobilijami, rekviziti i. dr.

Vodstvo Slovenskega narodnega gledališča se torej ni strahlo nobenih ovir in stroškov, da izvede svoj načrt glede obnove gledališča, kolikor je v sedanjih razmerah možno v najdostopnejši obliki. Ko nastopijo zopet mirni časi, se popolni še ostalo, česar danes ni mogoče storiti. Tako smo uverjeni, da se v dolgo zapuščenem Talijanskem hramu nastani zopet prava resna smetnost!

črte. Nemčija bo izpremenila svoje mnenje, samo če bo odločno poražena.

»Morning Post« piše: Nemčija mora biti poražena in mora priznati svoj poraz.

Francoski glasovi.

Pariz, 17. septembra. »Agence Havas« poroča: Zvečer se je izvedelo za avstro - ogrski mirovni predlog. V Parizu, kjer ga smatrajo za posledico dvamesečnega zmag entente, ni presenečilo. Položaj se je zadnji čas res močno izpremenil in od sedanjega predloga je dolga pot do cesarjevega govora o njegovem naziranju glede ruskega mira. Splošno je mnenje, da sedanja mirovna ofenziva ne more dovesti do cilja. V poslanski zbornici so izjavili nekateri poslanci: Vojni cilji Francoske in zavezniškov so znani: Nedotaknjenost domovine, svetovno ravnovesje, osvoboditev vseh podjarmljenih narodov in poprava vse storjene škode. Naši sovražniki, ki danes čutijo, da jim pojemajo moči, smatrajo mir z orožjem za ne več mogoč. Mi smo drugega mnenja.

»Echo de Paris« piše: Najbrže bo Španija izročila kabineto v Londonu in Parizu mirovno noto. Ni dvoma, da jo bodo Francoska, Zedinjene države, Anglija ter drugi zavezništvo odklonili, dvomljivo pa je, kako se bo to zgodilo. Clemenceau in Pichon, ki sta bila odsotna, sta bila takoj obveščena.

Italijanski glasovi.

Bern, 17. septembra. Milanski listi pričakujejo razgovora med zavezništvi glede note. Koncem tega tedna je pričakovati, da pove Italijanska vlada svoje mnenje.

Oblika te note je bolj svečana, kakor pri prejšnjih notah centralnih držav. Nikjer pa ni sledu o sprejemu ententnega mirovnega programa. Nota hoče spraviti entento v zadrego. »Secolo« je mnenja, da bo ententa nedvoumno in odločno odgovorila, kakor to zasluži ta maneuver. Vatikan se ne bo dal zapeljati, ker ima slabe izkušnje.

»Corriere della sera« pravi, da je sklicevanje na papeža samo hudobnost Dunaja. Ententa mora takoj in prav energično odgovoriti.

Švicarski glasovi.

Bern, 17. septembra. »Neue Zürcher Nachrichten« upajo, da bo avstro - ogrski predlog dovedel do zaželenih zaupnih razgovorov, kajti gotovo je, da soglasja s predlogom tudi avstro - ogrski zavezništvi, dalje pa tudi vse vzhodne države, s katerimi je mir že sklenjen. Noto bodo podpirali naposled tudi papež in vsi nevtrali.

Avstrija in poljsko vprašanje.

Avstrijski državni poslanec, znani dunajski publicist Zenker, razvija v »Berliner Tageblatt« svoje misli, kako bi se dalo rešiti poljsko vprašanje v okviru narodno - federativne Avstrije. V sledečem prinašamo iz zanimivega članka glavne misli:

Neizpodbitno dejstvo je, da je poljski problem ravnotako avstrijsko vprašanje, kakor poljsko. Njegovo rešitev bodo morali odobriti poleg pomirjenih evropskih narodov tudi avstrijski narodi, zlasti pa avstrijski Poljaki. Drugače bo rešitev samo začasna. Skoro gotovo je, da so merodajni krogi takozvani avstro - poljski načrt definitivno opustili. Zato pa so se odrekli nemški vojaški in imperijalistični krogi tako trdovratno zahtevani aneksiji poljskih pokrajin do Nareva. Do četrte delitve Poljske, ki so se je Poljaki tako bali, torej ne bo prišlo; a tudi Poljaki ne bodo dosegli svojega cilja, združitev vseh Poljakov. Galicija bo ostala slej kot prej pri Avstriji. Poznanjska pri Prusiji. Ne zavzemam se niti najmanj za avstro - poljski projekt, kakor si ga predstavljajo nekateri naši državniki. Ta bi le še povečal dosedanje zmede habsburške monarhije. A rešitev, ki jo nameravajo dunajski in berlinski krogi sedaj in na katero so se bržčas zedinili v nemškem glavnem stanu, bo še slabša. Položaj je zelo težaven, to rad priznam. Avstro - Ogrska se vsaj v svoji sedanjosti dualistični obliki ne more odreči deželi, ki je njena žitna zakladnica. Kraljevina Poljska brez galizijskih Poljakov pa ne bi obsegala ravno najnaprednejšega in najkulturnejšega narodnega dela. Galicija sama bi postala neizogibno ognjišče velepoljske irredente. Dokler je ječal večji del Poljske pod ruskim jarmom, se je gibal avstrijsko vsepoljsko stremljenje v platončnih mejah, ker avstrijski Poljaki pravzaprav niso imeli vzroka za prižetje. Ako pa nastane pred avstrijskimi vrati svobodna, neodvisna Poljska, ne bodo mogle nobene koncesije zadržati galizijskih Poljakov od naravne gravitacijske smeri. Da bi se dal ta razvoj preprečiti s tem, da dobi nova kraljevina habsburško dinastijo, mislijo pač lahko samo ljudje, ki ne poznajo ljudskega razpoloženja. Opozarjam samo na znane ljubljanske konference, na katerih so sklenili Poljaki krvno zvezo s Čehi in Jugoslovani.

Situacijo obremenjujejo nadalje zamotane razmere med galizijski Poljaki in galizijski Ukrajinci. Ti zahtevajo narodno delitev Galicije, ki bi za vedno končala dosedanje poljsko nadvlado v deželi in katero Poljaki vsled tega brezpogojno odklanjajo. Ako pa bi se pridružili galizijski Poljaki svobodni Veliki Poljski, bi dobili s tem zadostno rekonpenzacijo za žrtve, ki bi jim jih naložili eventualni sporazum z Ukrajinci. Samo v tem slučaju je tak sporazum mogoč. Druga ovira pametne rešitve poljskega vprašanja je program nemških meščanskih strank v Avstriji, ki zahtevajo izločitev Galicije, da bi si na ta način po madžarskem vzoru zagotovili nadvlado nad ostalimi nemškimi narodi v državi. Ta postulat ze nastal že v pradi avstrijskega ustavnega življenja in izvira iz naziranj stvariteljev dualizma. Poljaki sami se za tako omejeno avtonomijo niso nikdar zavzemali. Posebno v zadnjem času so se oddaljili očitno od nemških strank in s tem provzročili trajno vladno in parlamentarno krizo v Avstriji. Ako bodo nemški in avstro - ogrski državniki vztrajali na sklepih nemškega

glavnega stana, bodo s tem samo še povečali poljski odpor proti nemškemu kurzu. Prej ali slej bo moralo priti potem tudi v Avstriji do naravne parlamentarne konsekvence, da prevzame vlado dosedanja opozicija. Na to možnost slovanke vlade v Avstriji naj mislijo v Berlinu in naj potem še enkrat dobro premislijo sklepe, ki so jih storili v glavnem stanu in pozneje na Dunaju. Pri rešitvi poljskega vprašanja morajo biti merodajne tudi težavne avstrijske razmere, drugače bo trpela na posledicah prav občutno tudi Nemčija. In nemški interesi bodo zavarovani najbolj s tem, da ustvari naša monarhija vsem svojim nemškimi narodom možnost poštenega življenja in jim prizna pravico narodne samoodločbe. Jamstvo za mirno, prijateljsko razmerje med Poljsko in centralnimi državama ne leži niti v avstro - poljski formuli, niti v formuli nemškega glavnega stana. Tako jamstvo more dati samo narodno federativno urejena Avstrija, v kateri bo dobila prostor tudi združena Poljska. V prostosti leži porostvo za nemško in avstrijsko bodočnost, v prostosti in ne v meču.

Italijanska ofenziva.**NAŠE URADNO POROČILO.**

Dunaj, 17. septembra. (Kor. urad.) Italijansko bojišče. Med Brento in Monte Solarolo so pričeli Italijani včeraj jutraj po močni artiljerijski pripravi, deloma stopnjevali do bobnajočega ognja, z napadom. Njih napadalne kolone smo v dolini Brente in pred Col Caprie z ognjem zavrnili, na Asolunu pa pod učinkom naših baterij svojih jarkov sploh niso mogli zapustiti, na Monte Pertica, Solarolu in na hrbtu Tasson je prišlo do ljutih bojov, v katerih se je moral sovražnik tudi popolnoma umakniti. V drugih odsekih na mnogih točkah živahno letalsko delovanje. — Zapadno bojišče. Pri avstro - ogrskih četah nobenih večjih bojov.

Albanija. Pri Pojanah so se ponesrečili novi italijanski sunki. — Šef generalnega štaba.

Italijani so torej začeli z napadi, in sicer v zapadnem delu gorovja, ki se dviga med Piavo in Brento. Monte Solarolo se dviga nekako v središču tega gorskega grebena. Col Caprie tik vzhodno od Brente, ostali imenovani vrhovi pa med tema gorama.

Italijanska ofenziva. Iz vojaškega razmotrivanja k poročilu generalnega štaba 17. septembra. Italijani so otvorili včeraj z ljutim napadom na naše gorske pozicije med Brento in Piavo svojo z naše strani že dolgo pričakovano ofenzivo. Boji v gorovju imajo ustvariti predpogoje za foriranje Piave in velike jesenske bitke, ki jih hoče kraljevska armada izbojevati v benečanski ravnini s pričakovanjem, da se jej posreči, prodreti do Soče in poravnati težke posledice lanske katastrofe. Italijansko armadno vodstvo je postavilo med Brento in Piavo napadajoči armadi cilj, da nas potisne nazaj vsaj preko Čit Primolano - Feltrine do državne meje. Pozicije, ki jih imamo sedaj, preveč utesnjujejo svobodo gibanja v ravnini stoječih italijanskih armad in vedno groze z nevarnim napadom z boka. Ker se pripravlja Italija za svojo ofenzivo jako obsežno, moramo biti pripravljeni na dolgo trajajoče in težke boje.

Ofenziva na Francoskem se ustavlja.**NEMSKO URADNO POROČILO.**

Berolin, 17. septembra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. Skupina gfm. Rupprehta in go. von Böhma. Na Flandrskem živahno izvidno delovanje. Južno od Ypresa so se ponesrečili sovražni delni napadi. Na pozicijah ob Kanalu so pripeljali pomorjanski grenadirji od novih sunkov proti sovražniku pri Sauchy - Cauchy v južni. V pokrajini pri Havincourtu se je stopnjeval artiljerijski boj rano jutraj včasih do velike sile. Nobenega inlanterjskega delovanja. — Skupina nemškega cesarjevega. Med Ailetto in Aliso so trajali silni sovražni napadi. Zavzeli smo zopet vzhodni rob višine vzhodno od Vauxaillona, kjer se je bil sovražnik ustalil. Ob cesti iz Laffauxa proti vzhodu nas je sovražnik nekoliko potisnil nazaj. Sovražni napadi, izvršeni popoldne po kar najsilnejšem artiljerijskem ognju, so se ponesrečili ob protisunkih tu se bojujočih hannoverskih, brunšvitskih in oldenburških rezervnih polkov. Zvečer so svoje črte deloma prestavili zopet naprej. Tudi južna sedna brandenburška 5. pehotna divizija je zavrnila večkratne, od oklopnih vozov podprte sovražne napade. Na južnem delu Vaillya so trajali mali boji. V Champagnu smo zavrnili nočne sovražne sunke južno od Riponta. — Skupina generala v. Gallwitza. Ob Cotes Lorraines, pri St. Hilaire in zapadno od Jonvilla smo izvršili uspešna podvzeta. Zavrnili smo sovražne delne napade na Hamont in severovzhodno od Thiacourta. Artiljerijsko delovanje se je omejilo na moteči ogenj. Zbili smo včeraj 44 sovražnih letal. Nadporočnik Lörzer je dosegel svojo 40. poročnik Rumeji svojo 35. in poročnik Thuyi svojo 30. zmago v zraku. — v. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 17. septembra. (Kor. urad.) Med Ailetto in Aisno so se ponesrečili novi sovražni napadi. — Z drugih front ničesar novega.

Kanal, ki ga navaja današnje poročilo, je tolikokrat imenovan Canal du Nord, ki veže Oise s Scarpo. — Dvojnica vas (dvoje, komaj en kilometer vsakebi ležečih vasi) Sauchy - Cauchy leži ob potoku Agache, ki tvori del Severnega pretoka (Canal du Nord), 15 km južno od

Dunaja. — Vas Ripont leži v Champagnu, ob potoku Dormoise, 15 km severozapadno od mesta Vienne, ki leži ob zapadnem vzhodu Argonov. — Vas Jonville (tudi Konville) leži kakih 5 km vzhodno od velike ceste Etain - Pont à Mousson ali 3 kilometre južno od velike ceste Verdun - Metz, od Verduna proti jugu - vzhodu oddaljena 30, od Metz proti jugu - zapadu oddaljena prav toliko kilometrov.

New York, 16. septembra. V San Franciscu so bile ustanovljene tri šole za pomorščake, ki vežbajo brezplačno castnike za trgovsko mornarico Zedinjenih držav. Zadnjih 10 mesecev je bilo imenovanih nad 300 častnikov. Šole se bodo razširile ter bodo tekem enega leta takho izučile tisoč častnikov.

New York, 16. septembra. Glasom oficijalnih poročil vlade Zedinjenih držav, je poslala vlada tekom 6 mesecev leta 1917 zaveznikom živil za 57 milijonov oseb. Od teh živil je bilo 99 odstotkov za Angleško, Francosko in Italijo.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

16. septembra zvečer. Čez dan so naše čete nadaljevale svoj napad v pokrajini severo - vzhodno in vzhodno od Sancya, kljub močnemu odporu Nemcev. Napredovali so na fronti 4 km za nekako 1 km ter vjeli zopet kakih 600 mož in vple-nile 2 topa kalibra 104 cm.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

16. septembra zvečer. Na južnem delu fronte so naši štrafurski oddelki pripeljali nekaj vjelih nazaj. Vzhodno od Ypresa smo svoje črte lahko preložili. Z ostale fronte ni poročati ničesar, razen o obojestranskem artiljerijskem delovanju na raznih odsekih fronte.

AMERIŠKO URADNO POROČILO.

16. septembra zvečer. Artiljerijski boji ter krajevni boji, pri katerih smo vjeli nekaj sovražnikov. Artiljerijsko in letalsko delovanje se je ojačilo. Iz odseka pri St. Mihielu ni poročati ničesar.

Razmere na Ruskem.**Dvajset carjev.**

Bern, 17. septembra. Iz Rusije poročajo, da je nastopilo dosedaj že nad 20 napadnih carjev. Eden izmed njih nastopa v okolici Nižnjega Novgoroda v spremstvu številnih popov, ki delajo za njega propagando. Napadni car propoveduje ljudstvu, ki prihaja trumoma poslušat njegove mistične propovedi.

Suhomlinov ustreljen.

Zeneva, 17. septembra. »Petit Journal« poroča iz Petrograda, da je bil bivši vojni minister Suhomlinov začetkom septembra ustreljen, ker se je udeležil zadnje zarote v Petrogradu.

Politične vesti.

— Mirovna manifestacija dunajskega obč. sveta. V ponedeljkovi konferenci načelnikov strank v dunajskem občinskem odboru so stavili socijalni demokrat predlog, naj pozdravi občinski svet v javni seji na slovensen način Burianov mirovni korak. Zupan dr. Weisskirchner je izjavil, da bo predlogu tem raje ugodil, ker je prepričan, da se bodo strinjale z njim vse stranke. On namerava celo v tej izjavi pozvati vse narode, naj se energično lotijo dela za skorajšnji mir.

— Skupni finančni minister o nalogah monarhije. Novo imenovani finančni minister baron Spitzmüller je imel na uradništvo pozdravni govor, v katerem je med drugim izjavil: Gotovo je, da bodo tvorile narodne aspiracije važno podlago za bodoče politične preureditve. Vendar pa narodni moment ne sme potisniti v ozadje vseh drugih, za državno življenje merodajnih činiteljev. Vsi državniki avstro - ogrske monarhije se zavedamo, da stoji glavna naloga naše domovine v tem, da poda narodom in donavski kotlini in v jugovzhodni Evropi možnost in gotovost trdne in mirne eksistence. Mi lahko nudimo za to svetu eno najvažnejših garancij za trajen mir, ako to nalogo izvršimo, in izvršili jo bomo. Sovražni napadi na obstoj monarhije se bodo razbili. Izjavili pa se bodo tudi naklepi notranjih sovražnikov. Pri vsi važnosti pa, ki jo polagamo na rešitev narodnih vprašanj, moramo vendar poudarjati, da se bo treba pri reševanju skrbno ogibati prevelikega vpliva narodne fantazmagorije in narodne prenapetosti.

— Češko - moravska duhovščina za samostojno Češko. Češka duhovščina iz Kromeraja in okolice je na polnoštevilno obisknem sestanku sklenila naslednjo izjavo. Mi duhovniki bomo korakali kakor dosedaj tudi v bodoče skupno s češkim narodom in delovali z vsemi močmi za uresničenje našega narodnega ideala samostojne češke ljudske države. Mi stojimo in pademo z našim narodom.

— Wekerle sestavlja novo večino. Madžarski listi poročajo, da se pogaja ministrski predsednik dr. Wekerle s Tiszovo delavno stranko in da hoče ustvariti enotno veliko večino v državnem zboru. Program nove skupine bi obsegal predvsem dve točki: rešitev armadnega vprašanja v madžarskem narodnem smislu in ureditev jugoslovanskega vprašanja. V tej zadnji točki obstojajo med dr. Wekerlom in grofom Tiszom, oziroma baronom Burianom še nasprotja. Wekerle stoji na stališču, da je jugoslovansko vprašanje predvsem upravno vprašanje, dočim je grof Burian naziranj, da tvori politično vprašanje.

— Parlamentarno delo v Nemčiji. Berolin, 17. septembra. Glavni odsek državnega zbora bi se moral sestati že v tekočem tednu. Prva seja pa je odložena do 24. t. m. Socijalnodemokratski »Vorwärts« protestira proti temu in povdarja, da bo takrat že prepozno. Avstro - ogrska mirovna nota zahteva od entente hiter odgovor, in 26. t. m. se vrši že tudi volitev finskega kralja. Državni zbor bo torej postavljen vnovič pred gotova dejstva, kakor se je to zgodilo ob priliki dodatne pogodbe k brest - litovskemu miru.

— Nemčija obeta Belgiji neodvisnost. London, 16. septembra. Listi trde, da je upravičeno domnevanje, da je nemška vlada stopila pred belgijsko vlado s predlogi, v katerih ji garantira politično in gospodarsko neodvisnost Belgije po vojni. Belgija mora za to prepričati zavezništvo o potrebi povrniti nemških kolonij ter moro priznati amnestijo za obsojene Flamce. — Kolonische Ztg.« pravi, da nemška vlada ni predlagala Belgiji nobenih ugodnosti za posredovanje miru.

— Mirovni predlog v Moskvi. Moskva, 17. septembra. (Koresp. urad.) Avstro - ogrska nota je dospela pozno zvečer v Moskvo ter so jo mogli prenesti le nekateri listi. »Mir« spominja na znano miroljubnost Avstro - Ogrske ter pravi, da Avstro - Ogrska ni storila tega koraka iz slabosti, marveč iz čista svoje ugodne pozicije.

— Nova Wilsonova poslanica. Zeneva, 17. septembra. Kakor se domneva v Parizu, bo prevzel Wilson častno predsedstvo pripravljalnega odbora družbe narodov, ki naj se ustanovi v Versailles. V posebni poslanici bo naglašal potrebo nadaljevanja vojne ter bo izjavil, da misel premirja, ki je nastopila v nekaterih nevtralnih državah, krši interese entente.

— Pred novimi velikimi bitkami. Z Dunaja nam poročajo 17. t. m. V političnih krogih so danes razširjene vesti, da stojimo tako na zapadu, kakor na italijanski fronti pred novimi velikimi bitkami. Vojaški strokovnjaki sodijo, da je Hindenburgova črta neprodorna in so prepričani, da Italijani ne pridejo preko Piave.

— Pašić v Parizu. Srbski ministrski predsednik Pašić je prispel 16. t. m. v Pariz.

— Nova perzijska vlada. Pariz, 15. septembra. (Koresp. urad.) Nova perzijska vlada, ki se je imenovala šele 7. avgusta in ki je pričela posloovati šele potem, ko so s silo odstranili več prejšnjih ministrov, je sledeče sestavljena: Ministrski predsednik in notranji minister: Nassur ed Dauleh; zunanji minister: Bošaver el Mmalik; finančni minister: Mošer el Muk; minister javnih del in trgovine: Dahir el Muk; minister bogočastja: Nasir ed Davih; pravosodni minister: princ Firus; vojni in poštni minister še nista imenovana.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 17. septembra.

Prva seja ljubljanskega občinskega sveta po političnih. Dvorana še slabo zasedena. Občinski svet ima rešiti celo vrsto administrativnih vprašanj.

Zupan dr. Ivan Tavčar odprl sejo, konstatira sklepčnost, se spominja dne 23. julija t. l. umrlega bivšega občinskega svetnika Frana Trčka, ki je pripadal ljubljanskemu občinskemu svetu v letih 1890 do 1897, ter odgovarja na razna vprašanja. Deželni odbor kranjski je na tozadevno vlogo mestne občine odgovoril, da se misli ni, da bi se občini dovolilo zopet pobirati tlakov. Glede beguncev oziroma prekupcev iz Trsta so se vršila posvetovanja z vlado, ter se na podlagi tega posvetovanj nekaterim odredkom izkazne za živila, da se na ta način prišlojo zapustiti naše mesto. Na vlogo mestne občine glede smodnišnic v Ljubljani, vlozene lani 25. julija je došel letos julija odgovor, ki pa zadeve ne rešuje, marveč govori samo o morebitnih ukrepih. V Šiški se dela na nekem mestu, kjer se voda prav posebno zbirja, požarnik, ki bo stal 2600 K. Kar se tiče raznih interpelacij glede otvoritve šol, se vsebina teh interpelacij ravno sedaj izvršuje. Zapisnik zadnje seje se odobri.

Zupan zaoblubi nato novega ljubljanskega meščana, trgovca in posestnika Petra Štepića iz Šiške. V občinsko zvezo se sprejme po poročilu nadkomisarija G. Govekarja 110 prosilcev, ki so zadostili vsem zakonomnim pogojem, 17. prošnji se odkloni, enemu prosilcu se zagotovi sprejem v občinsko zvezo, če doseže izpust iz ograde državljanstva. Zupan si v takih slučajih pridržuje iniciativo, da premore take občinarje za darila za mestne uboge.

Glede oprostive od zveze hišnih kanalov z mestnimi kanali poroča občinski svetnik dr. Novak ter se dovoli 27 prosilcem odlog do 1. oktobra 1920: 8 prosilcem se dovoli enak odlog če se dokaže do takrat, da so njih hiše v resnici potrebne oprostive, 7 prošnji pa je bilo individualno rešenih po momentanih potrebah.

Podzupan dr. K. Triller poroča o nenadni skoncaciji mestne blagajne dne 10. septembra, ki je izkazala popolno soglasanje in prav izboren pregled vseh vrednostnih zalog. — Ob navzočnosti kvalificirane večine občinskih svetnikov sklene nato občinski svet soglasno, da se naloži županu, da izposluje pri vojnokreditnem zavodu za južne vojne okrožje nizkoobrestno posojilo 3 1/2 milijonov kron, ker znaša škoda, ki jo je trpela Ljubljana na svojih stavbah tekom vojne glasom konstatacije mestnega stavbnega urada nad 4 milijone kron. — Izplačani enkratni draginski prispevek mestnim uslužbencem znaša 72.939 K. Se odobri. — Glede plačevanja gostiščine se sklene, da naj se pobira na enem samem plačilnem nalogu skupaj z vodarino in kanalsko pristojbino četrtneto naprej.

Po poročilu občinskega svetnika Likozarja se zviša tehtarina pri javnih tehničnih užitinskih zakup za 100%. — Za zopetno otvoritev obrtno - nadaljevalnih šol z 2-4 urami na teden se dovoli prispevek 5000 K, ker vlada, dežela in trgovska zbornica krijeta že 1/4 potrebščin.

Podzupan dr. Triller predlaga z ozirom na delovanje Zveze za tujski promet zlasti v prid hotelskim podjetjem na Gorenjskem izplačilo zaostalih triletnih subvencij. Sprejeto. — Leta 1782, od deželnih stanov na Sentiakobskem trgu postavil Marijin spomenik razpada. Popravilo bi stalo za silo 10.000 K, temeljito popravilo pa danes 100.000 K. Deželni odbor kot zakoniti

naslednik deželnihih stanov o svoji dolžnosti, skrbeti za ta spomenik, noče ničesar slišati. Mestna občina se izrazi, da je pripravljena prevzeti spomenik v svojo oskrbo; toda le, če je popravljen, pri čemer pa se seveda tudi sama voljna prispevati. Znesek za popravilo naj nabere ljubljanske fare in privatni dobrotniki ter korporacije. Mestna občina bo za vzdrževanje spomenika potem ustanovila poseben fond. — Priziv Ane Regali proti predpisu 3% za vojaške nastanitve se kot neutemeljen zavrne.

Po poročilu občinskega svetnika dr. Novaka se zavrne prošnja posestnika Frana Kandareta glede neke cestne zadeve. — Proračun mestnega užitninskega zakupa s stroški 249.073 kron in primanjkljajem 29.073 K se vzame na znanje.

Aprovizacijske zadeve.

Podžupan dr. K. Triller poroča nato o raznih aprovizacijskih težavah mesta Ljubljane.

Stopili smo v novo prehranjevalno dobo pod neugodnejšimi izglede, kakor smo pričakovali. Naiprej skrajšana krušna racija, — potem slaba krušna moka in končno, kakor strela, ukaz ministra Paula, s katerim je hotel preprečiti vsako samopomoč mestnega prebivalstva.

Mestna aprovizacija je storila vse, da olajša prebivalstvu stališče in vzdržanje, ker je prihajalo pomanjkanje tudi po novi žetvi vedno huje. Vršila so se tozadevne posevevanja z deželno vlado in žitnim prometnim uradom, ki sta oba pokazala dobro voljo v okviru možnosti pomagati. Dosegel se je primeren kontingent moka, to je 1 kg na osebo za mesec. Tudi pri kruhu se je ljubljanska aprovizacija vrnila do redne količine, ni pa mogla doseči primerne kakovosti. Primes kaljenega koruznega zdroba, kakor prihaja iz naših mlinov, pokvari, rjav in smrdljiv, pokvari ves kruh in ga stori nevarnega. Vlada je delala poskuse s takim nepokvarjenim kaljenim koruznim zdrobom ter je bil kruh vžiten. Toda take prime si pri nas nimamo, ker je vsa pokvarjena. Podobno se godi tudi drugim mestom. Zato bi bilo pravilno, da nas vlada reši tega nevarnega blaga, ki naj se porabi kot živalska krma.

Potrebna je radikalna preskrba s krompirjem. Vlada in žitni prometni urad sta obljubila, da bodo konca novembra mestu nakazani vsaj 350 vagonov krompirja, tako da bo na vsako osebo prišlo 60 kg. Mestna aprovizacija polaga važnost na to, da se ta kvantum dobavi že jeseni in razdeli med prebivalstvo. Na eni strani ima namreč slabe izkušnje, da se obljube za poznejši rok ne izpolnijo, na drugi strani pa mesto ne razpolaga s skladišči, da bi moglo krompir polagoma razdeljevati.

Za skrajni slučaj in za najrevnejše prebivalstvo si hoče mestna aprovizacija napraviti rezervo ter ima obljubljenih 20 vagonov fižola in nekaj krompirja in kase.

Vse to pa je nikakor ne zadostuje, tudi če se izpolnijo vse zahteve. Zato je mestno prebivalstvo še vedno navzano, da se privatnim potom na deželi preskrbi z živil, ki so v prostem prometu, zlasti ker smo mejaši razmeroma bogati Hrvatski. Pomisliti je treba, da bo vedno manj mesa, vedno manj masti in da bo potem katastrofa neizogibna, če se zapre mestnemu prebivalstvu še pot do pridelkov, ki si jih sme kmetovalec pridržati za sebe.

Zato se pridružuje mestna občina energičnemu protestu aprovizacijskega odseka proti strogi izvedbi ukaza ministra Paula glede prometa živil v natrtnih. Pač smo proti vtihtapljanju po prekupcih in navijačih cen, vsakega pa se naj prepusti, da si po možnosti preskrbi živila pri znanih na deželi.

Na mesto odstopivšega Iv. Kregarja je bil izvoljen v odbor za mestne vožnje občinski svetnik Marinko. Na mesto L. Šarca pa v hranilnični upravni odbor Fr. Klemenec, posestnik na Dolenjski cesti.

Zaradi vedno se množočih napadov na ulicah je interpeliral občinski svetnik Jeglič, zaradi razsvetljave zlasti na Opekarski cesti občinski svetnik Mlinar. Enako se stavi vprašanje zaradi varnostnih naprav v Gruberjevem kanalu, katerih popolno manjkanje je skrivno zadnje nesreče. Občinski svet-

nik pl. Trnkoczy predlaga, da naj se postavi na »piscici« avarilna tabla in napis, da je prepovedano voziti se po Gruberjevem kanalu. Župan sporoči, da bo strogo prepovedal vsako vožnjo po ljubljanih za ljudi, ki niso popolnoma vešč, veslanja. Občinski svetnik Praprotnik želi odstranitev neke velike mlake pri Ranzingerjevi hiši. Občinski svetnik Franchetti opozori, da se uslužbenstvo ljubljanske cestne železnice ne ozira prav nič na predpise v slučaju navela, kar ima prav lahko za posledico nesreče.

Iz tajne seje.

Dr. Letnar se imenuje konceptnim praktikantom. Franc Kavčič se imenuje za pisarniškega asistenta, Iv. Kolesa za pisarniškega praktikanta in Anton Perc za stalnega mestnega tržnega stražnika. Vdovi g. Kukli se podaljša miloščina.

Priporočilo se podpira prošnja Jakoba Boleta za prenos gostilniške koncesije v Novo ulico ter prošnja Fr. Komana za prenos na Poljansko cesto. Franciški Težak se odkloni podelitev lastne gostilniške koncesije, Francu Fabianu pa se odkloni razširjenje gostilniške koncesije.

Prošnja Tiskovne zadruge za podelitev koncesije za prodajo knjig in prošnja Vedrača za prodajo muzikalij se priporoča.

Vesti iz primorskih dežel.

Ravnateljstvo c. kr. ženskega učiteljskega v Gorici (ulica Codelli št. 16, Scuola Franta) naznana, da se pouk na tem zavodu začne meseca oktobra t. l. Prijavitelj se je do 27. t. m. za sedaj edino z dopisnic. Prosilci naj naznačijo svoje ime s točnim naslovom, leto in kraj rojstva, letnik učiteljskega oziroma vladnega, v katerega želijo vstopiti, in narodnost. Obenem morejo prositi za brezplačni sprejem v konvikt, ki pa je namenjen le Gorčanom, ki so uživali državno begunsko podporo. Začetek šolskega leta id. se istokrat pravčasno razglasi po časopisih.

Amerikanski aeroplani nad Reko. Dodatno k uradnemu poročilu nam javljajo iz Reke: V nedeljo opoldne so prileteli nad Reko trije ameriški aeroplani. Eden je bil zbit, dva sta odplula.

Obsodba igralcev z znanomovanimi kartami na Reki. Poročali smo na kratko, da se je vršila na Reki kazenska razprava proti igralcem z znanomovanimi kartami. Obsojeni so: Vlakanič na 4 leta težke ječe in globo 400 K, Domič na 2 leti ječe in 200 globe, Krsteli 3 in pol leta ječe in 200 K globe, Emanuel Milet na 1 leto ječe in 400 K globe, Josip Milet na 2 meseca zapore in 600 K globe. Prvi štirje se tudi izzelejo za vedno iz dežel Stefanove kroge. Vsi obsojeni, razven Domiča, priglasijo ničnostno prilobo, državni pravdniki jo prikladi radi premalo odmerjene kazni izvezeni za Jos. Meleta. Na predlog državnega pravdnika se Vlakanič, Krsteli in Emanuel Milet, ki so bili proti kavciji na svobodi, odvedejo v zapor. Domič je v zaporu že od januarja tega leta.

Dnevne vesti.

— Vojna odlikovanja. Z vojaškim zaslužnim križem tretjega razreda z vojni dekoracijo in meči so odlikovani: rezervni nadporočnik Ciril Šubic 2. bos. here. p. rezervni poročnik Josip Kolšek 87. p. in vsled ran umrli rezervni poročnik Josip Zorko 87. p. Enako je odlikovan tudi vsled ran umrli črnovojniški poročnik dr. Fran Pompe črn. p. 27. in pred sovražnikom padli poročnik v evidenci Josip Hude črn. p. 27., nadalje črnov. poročnik Ivan Muha gor. str. p. 2.

— Iz državne gozdarske službe. Gozdarski asistent inženir Jakob Kosjek je imenovan za gozdarskega in domskega upravitelja.

— Kongres za oskrbo invalidov so 1. septembra otvorili na Dunaju. Kongres so sklicali: nemško društvo za oskrbo invalidov, nemška ortopedična zveza in društvo »Tehnika za vojne invalide«. Ob otvoritvi so bili navzoči med drugimi nemški poslanik grof Wedel, knez Hatzfeldt, vojni minister ba-

ron Stöger - Steiner, ministrski predsednik baron pl. Hussarek in več drugih ministrov. Vojni minister je v svojem govoru poudarjal, da smatra država skrb za invalide za svojo najnujnejšo in najodličnejšo nalogo.

Pravice do državne podpore po zakonu z dne 17. avgusta 1917, št. 376, drž. zak., imajo sicer po besedilu zakona le svoji tisti avstrijski državljani, ki so bili vsled vojne siloma pridržani v sovražnem inozemstvu. Glede Amerike je pa c. kr. notranje ministrstvo odredilo, naj se ne daje državne podpore — seveda le, če so vsi drugi zakoniti predpogoji podani — le svojcem tistih avstrijskih državljanov in državljank, ki so pridržani v Združenih državah v Severni Ameriki ali v drugih sovražnih državah Amerike, s katerimi je avstro-ogrška monarhija v vojnem stanju, temveč tudi svojcem tistih avstrijskih državljanov in državljank, ki se vsled vojne ne morejo vrniti domov iz ne- vtrajnih držav Amerike, s katerimi torej avstro - ogrška monarhija ni v vojnem stanju.

— Obletnica. Danes pred 10 leti so se vršile v Ljubljani znane septembrske demonstracije, ki so se ponovile krvavo nedeljo 20. septembra. Takrat sta bila ustreljena 22letni strojnik »Narodne tiskarne« Rudolf Lunder in 15letni četrtošolec Ivan Adamič. Nežko ranjenih je bilo 8 oseb. V nedeljo so se vršili v Celju, Mariboru in Kočevju krvavi izgredi proti Slovincem.

— Danes zvečer ob 7. se vrši v posvetovalni magistratu ustanovni občni zbor društva Narodna galerija. Prijatelji slovenske kulture, udeležite se ga!

Koncert umetnice virtuozinje Nives Luzzattove bo v nedeljo, 22. t. m. v Ljubljani nudil resnično krasen umetniški užitek. Pred izbruhom vojne je Nives ravno dovršila svoje študije v izvrstni šoli primarija najsilnejšega laškega komornega kvarteta v Bologni. Njena mati, ki tudi v koncertu sodeluje, Ida Luzzatti de Filippi je profesorica na Tartinijevem konservatoriju v Trstu in priznana, dovršena umetnica pianistinja. Ob izbruhu vojne z Italijo ste mati in hči bežali iz Trsta in že nad dve leti uživata vse »grenkosti« in vse »sladkosti« begunskega taborišča v Wagni pri Lipnici na Štajerskem. V dolgih žalostnih dneh begunstva so bili za mater in hčer dnevi jasni dnevi, kadar je Nives koncertirala z največjimi, od najstrožjih kritikov z navdušenjem hvaljenimi uspehi v Gradcu, Trstu, Pulju, Budimpešti in drugod. Umetnica je reprezentantinja najlepše, temperamentalne glasbene nadarjenosti juga. Opozorjamo naše koncertno občinstvo na lepo glasbeno priredbo v nedeljo 22. t. m.

— Petrolej! Kakor se sliši, hoče se za letošnje zimsko razsvetljavo določiti za samca 1/4 l. za rodbino 1/2 l. za obrtnike 2 l. petroleja na 4 oziroma 6 tednov. Vsakdo ve, da s to količino petroleja ni mogoče izhajati onim, ki so ob večernih urah navezani na delo pri luči, to so pred vsem šolo obiskujoči otroci, dijak in dijakinje. Naša mladina je pri učentu vsled vojnih posledic že itak mnogo oškodovana. Nezadostna prehranitev, mrzli prostori, nereden in skrajšan poduk, vse to je krivo, da so otroci tako ljudskih, kakor srednjih šol v učenu mnogo zaostali. Naj se jim ne dela novih neprilic še z razsvetljavo, ko tega res ni treba. Zato nujno prosimo vse šolske oblasti, da zastavijo ves svoj vpliv in, da bodo dobile rodbine, ki imajo šolo obiskujoče otroke ali svoje ali tuje na stanovanju, toliko množino petroleja, kolikor je učenec potreben, da se morejo za šolo pripraviti.

— Kaj je z obleko? Meseca junija se je na zborovanju sosveta deželne oblačilnice za razdelitev obleke na Kranjskem odločno zahtevalo, da se vse blago in obleka, ki je na razpolago, da enkrat v razdelitev. Bilo je takrat še precej dobrega blaga. Prišla je jesen, zima je pred duri, a kje je obleka? Sliši se le, da so nekaj obleke dobile nekatere kategorije državnih uradnikov. A kje je ostalo drugo občinstvo, kje zasebno uradništvo? Svoj čas se je po listih razglasilo, da se naj ne hodi povpraševati za nakaznice na deželno oblačilnico, da se bodo nakaznice pošiljale na dom. A jeh ni! Mi bi nujno in

odločno prosili, da merodajni činitelji, ki imajo s to zadevo opraviti, napno vse moči, da pride v Ljubljano vsaj toliko blaga, kolikor ga je v najnujnejšem slučaju potrebno in da se blago tako porazdeli, da ga bodo dobile le res potrebne osebe.

— Razpečevalnica koni (Pferdeverwertungsstelle) v Ljubljani rabi večjo pašo za konje, ki se nahaja v bližini Ljubljane, in hoče jo vzeti v najem za celo leto. Posestniki, ki imajo take pašo in ki so pripravljeni iste dati v najem, naj to sporoče razpečevalnici koni v Ljubljani.

— Umrli je v Spodnji Šiški ga. Nežika Meršol.

Radi roparskega umora je bil obsojen pred poroto v Gradcu 16letni pomožni delavec Ivan Schandl na 16 let težke ječe. Ubil in oropal je 27. maja t. l. v Grambachu pri Gradcu posestnika Marijo Fuchs.

Kino Central v deželnem gledališču priredi prihodnjo nedeljo 22. septembra ob 3., 1/5, 6., 7. in 9. zvečer in v ponedeljek 23. septembra ob 1/6, 7. in 9. zvečer velike velezanimive predstave. Predprodaja vstopnic za nedeljo v soboto od 4. nopolne do 8. zvečer in v nedeljo od 10. dopoldne dalje. Več v soboto v inseratu.

Dotični gospod, ki je pobral petdeset, izgubljen 9. t. m. popoldne od Škofje ulice do Šiške, je naprošen, naj vrne denar v Škofji ulici št. 8. v prtičju. Izgubljenica je raven begunka, šivilja. Gospod, ki je pobral denar, je sedaj znan in znan mu je tudi naslov, kam naj odda denar. Tori stori le pošteno delo, da takoj vrne denar.

Izgubila se je večeraj dopoldan na poti iz Predelne ulice, preko Dunajske ceste do Bleiweisove ceste rdeča povrsna topica z belim ovratnikom. Najditi znan. — Da se izogne neprilikom, se prosí, da odda najdeno upravi »Slovenskega Naroda«.

Izkaznica za meso, glaseča na ime Spinčič, se je izgubila v soboto od Dunajske ceste do Prešernove ulice. Najditi naj jo blagovolji oddati v Cigalovi ulici št. 1, tretje nadstropje.

Izgubila se je ženska zapesna ura od Narodnega doma do Zelene jame. Najditi naj jo odda v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Zgubil se je zlat ročni obroč na ljubljanskem trgu danes dopoldne. Pošteni najditi naj ga odda proti nagradi v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

Aprovizacija.

— Meso na zelene izkaznice B št. 1601 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1601 do konca prejmejo meso v četrtek dne 19. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 8. do pol 9. št. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. št. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. št. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. št. 2201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 dkg mesa, kilogram stane 2 K 80 v.

— Marmelada na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo marmelado v četrtek, dne 19. septembra, v petek, dne 20. septembra in v soboto, dne 21. septembra pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta - le red: V četrtek, dne 19. septembra popoldne od 1/2 do 1/3, št. 1 do 150, od 1/3 do 1/4, št. 151—300, od 1/4 do 1/5, št. 301—450, od 1/5 do 1/6, št. 451—600. — V petek, dne 20. septembra dopoldne od 8. do 9. št. 601 do 750, od 9. do 10. št. 751—900, od 10. do 11. št. 901—1050; popoldne od 1/2 do 1/3, št. 1051—1200, od 1/3 do 1/4, št. 1201—1350, od 1/4 do 1/5, št. 1351 do 1500, od 1/5 do 1/6, št. 1501—1650. — V soboto, dne 21. septembra dopold. od 8. do 9. št. 1651—1800, od 9. do 10. št. 1801—1950, od 10. do 11. št. 1951 do 2100; popoldne od 1/2 do 1/3, št. 2101 do 2250, od 1/3 do 1/4, št. 2251—2400, od 1/4 do 1/5, št. 2401—2550, od 1/5 do 1/6, št. 2551 do konca. — Stranka dobi za vsako osebo 1 kg marmelade; kilogram stane 3 K.

— Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Go-

sposki ulici v četrtek dne 19. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico A od št. 150 do 250. Vsaka oseba dobi pol kilograma; kilogram stane 6 kron.

Gospodarstvo.

— Na dunajski borzi se je Burianova mirovna nota živahno komentirala. Na splošno je prevladalo mnenje, da smo napravili korak naprej proti miru. Radi tega so padle delnice municijjskih podjetij, — posebn. Alpink in Škodovk — za 10 do 12 kron. Se bolj občutno pa so padle orožarske akcije, namreč za 25 kron. Ker je prevladalo mnenje, da se bližajo miru, so poskočile takozvane »mirovne« delnice, to je tekstilnih podjetij, elektrarn in paroplovnih družb. — Popolnoma drugače je sprejel budimpeštanska borza mirovno noto. Tam je prišlo do nekeke derute. Na celi črti so št. kurzi skokoma navzdol za celih 30 do 100 poenov. Tudi »mirovne« delnice so padle. Do tega »baisse« - razpoloženja je prišlo radi tega, ker se smatra Burianova nota kot dokaz naše šibkosti. Budimpeštanski borzjanci so jo jako skeptično sprejeli in so premotrivali politični in gospodarski položaj centralnih držav brez vsake primeši političnega navdušenja. Oficijski komuniké budimpeštanske borze poroča, da so morali prodati nekaj akcij družbenim potom, ker ni bilo nobenega kupca. Od kar je vojna, ni prišlo še do dražbene prodaje. Banke, ki so hotele držati kurze, so poudarjale, da naša mirovna nota ni izraz šibkosti in so navajale, da je poskočil kurz našega denarja v Švici; kontramina pa je opominjala, češ, da je kurz avstrijskega denarja v Švici poskočil raditega, ker je Avstro - ogrska banka nakupila iz političnih ozirov mnogo avstrijskega denarja v Švici, ter na ta način umetno dvignila kurz. Do konca borznega poslovanja so padli kurzi.

— Jadranska banka. Kakor smo že poročali, zvišuje Jadranska banka svojio delniško glavnico od 20.000.000 K na 30.000.000 K z izdajo 25.000 novih delnic po 400 K nominalne. Od teh se bodo poudili 20.000 delnic starim delničarjem po kursu 575 K in sicer tako, da odpade na vsakih 5 starih delnic opcija na 2 novi, ostalih 5000 komadov pa se daje na javno subskripcijo po kursu 675 K. Nove delnice participirajo na sistem dobicju zavoda za leto 1919. Subskripcija se bode vršila v času od 25. septembra do 15. oktobra 1918.

— Zbolisanje avstrijske valute na Švedskem. Vseid mirovne ponudbe grofa Buriana so se v Stockholmu dvignile kurzi tujega denarja. Avstrijska krona je poskočila od 255 na 30, nemška marka od 4575 na 50.

— Gospodarska konferenca v Sofiji. »Voss. Ztg.« poroča, da se bo v prvi polovici oktobra vršila v Sofiji predsedstvo bolgarskega kralja gospodarska konferenca, katere se bodo udeležili zastopniki Nemčije, Avstrije - Ogrske, Bolgarije in Turčije. Na konferenci hočejo ugotoviti glavne smeri za udeležbo Bolgarije na srednjeevropskem gospodarskem sistemu za časa prehodnega gospodarskega stanja. Razen tega se bodo pečali z ureditvijo vseh drugega donavškega in črnomoškega vprašanja, v kolikor tiče Bolgarije.

Darila.

Za »politične preganjance«, Ob priliki sestanka abiturientov ljubljanske višje gimnazije letnika 1893 darovala: g. Fran Ovek, postajenačelnik v Matuljah 30 K in g. profesor Josip Reimer 50 K. G. dr. Tomšič, Dolenji Logatec 55 K, kateri znesek je bil na bran v vseh družbi pri kmou, dne 31. avgusta t. l. Živeti posnemovalci!

Listnica uredništva.

Gdč. Mara B. — Trst. Prosimo, da nam javite svoj naslov!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da je naša ljubljena in nepozabna mati, stara mati, tašča, teta in svakinja, gospa

Ivana Zirc roj. Faleskini
posestnica v Trebnjem

danes po dolgi in mučni bolezni v starosti 72 let, mirno v Gospodu zaspa.

Truplo drage pokojnice položimo v soboto, dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne na trebnjskem pokopališču k večnemu počitku.

Sv. maše za dušnico se bodo služile v župni cerkvi v Trebnjem.

Drago rajno priporočamo v blag spomin in molitev.

Trebnje, dne 13. septembra 1918. 4927

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnoge dokaze sočutja med boleznijo in ob smrti naše drage matere, gospe

Ivane Zirc roj. Faleskini

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo k zadnjemu počitku izekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pretresujočo vest, da je naša preljuba mamica, oziroma soproga, gospa

Nežika Meršol

snoči ob 1/4 na 7. preminila po dolgem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v četrtek, 19. septembra ob 3. uri popoldne na pokopališču k Sv. Križu. 4964

Spodnja Šiška, 17. septembra 1918.

Jožef Meršol,
soprog.

Zofi in Roman,
otroka.

JEŽICE
kupi po najboljših dnevnih cenah 4831
ALEX. ROSENBERG, GRADEC, ANNESTRASSE 22.

Brez posebnega obvestila.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš nad vse ljubljani, dobri oče, brat, svak in stric, gospod

ERNEST SLANC,
ŠOL. RAVNATELJ,

v torek, 17. t. m. ob 6. uri zjutraj, po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 57. letu starosti sledil svoji predvčerajšnji umrli soprogi.

Pogreb dragega nepozabnega bo v četrtek, 19. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališču sv. Kancijana v Žalcu.

Sv. maša za dušnico se bode darovala v petek, 20. t. m. ob 8. uri zjutraj v tukajšnji cerkvi. 4962

Petrovec, dne 17. septembra 1918.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubega sina in brata

EDMUNDA PRETNERJA

se iskreno zahvaljujemo darovalcem cvetja in vsem spremljevalcem na zadnji poti nepozabnega pokojnika. 4931

V Ljubljani, v septembru 1918.

Rodbina Pretner.

Pomočnice in učenke
sprejme takoj krojačica Roza Medved,
Ljubljana, Mestni trg 24, III. nad.

Na prodaj je 8 prešičkov
po 8 tednov starih. — Poizve se na
Poljanski cesti šteč. 53. — 4941

**Na prodaj imam okoli
30 hrastovih plohov**
po 6 cm debelih pa 4 in 6 metrov dol-
gih. Ogledajo se lahko na Setu št. 24.

**Oddam vagon suhih
bukovih butaric.**
Naslov pove upr. »Slov. Nar.« — 4944

**2 gospodični se sprejmeta
na stanovanje in hrano.**
Plača po dogovoru, tudi v živilih. —
Naslov pove upr. »Slov. Nar.« — 4947

**Proda se močan, lepo premovljen
lovski voz (brek)**
s tapcarinami sedeži in naslanjaji ter
streho in zagrinjaji iz močnega platna.
Prostora za 10 oseb. Josip Zelenc,
Vrhnika. — 4884

**Proda se popolnoma novo
POHIŠTVO**
za meblirano sobo z dvema poste-
ljama ter vsemi drugimi prtilikami.
Naslov pove upr. »Slov. Nar.« — 4852

**Pouk v krojnem risanju
in pri krojevanju**
se prične 23. t. m. pri krojačici Ruzi
Medved, Ljubljana, Mestni trg št.
24, III. nadstropje. — 4953

Pohišstvo
za spalno sobo in jedilno sobo s pri-
padki vren, vse najfinije vrste, se
proda. — Bleišova cesta šteč.
20, II. nadstropje levo. — 4928

Iščem hrano in stanovanje
za dijaka, ki daje tudi instrukcije.
Naslov se pusti pri upr. »Slov. Nar.« — 4939

Na debelo in na drobno
prodaja fine bombone, piškote, kio-
base, šunko in salamo 4780
M. Dörfl, Ljubljana,
Mestni trg 12.

**Sloven. pisatelj bi rad našel
čedno in mirno sobo**
s posebnim vhodom. — Ponudbe pod
»J. C. 4883« na upr. »Slov. Naroda«.

**Sprejme se
služkinja**
za vsa domača dela. Poizve se v tr-
govini Ivan Bonač, Ljubljana. 4929

**Išče se
blagajničarka**
hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe
pod šifro: »Blagajničarka 4893« na
upravnishvo »Slov. Naroda«.

Pozor!
Karamela, bombone v dozah, mente,
fondant-kočke, mentol, slad (malc)
itd. priporoča na debelo 4834
G. Darbo, Ljubljana
Mestni trg 13.

**Išče se
stanovanje s hrano**
za gospodično iz boljše hiše, ki obis-
kuje trgovsko šolo in sicer za 1. okto-
ber. Priškrbi tudi živila. Ponudbe na:
poštni predal 27 v Ljubljani. 4850

**Išče se mlada, inteligentna
gospodična**
zmožna slovenskega in nemškega je-
zika, stenografije in strojepisa kot —
tlačnica k grofinji na Dunaj. Ponudbe
pod »Sekretarja Wen 4910, na upr.
»Slovenskega Naroda«.

2 meblirani sobi
se oddata takoj. — Naslov pove
upravnishvo »Sloven. Naroda«. — 4940

**Mlad gospod
išče SOBO,**
(najraje s klavirjem). Ponudbe s ceno
je pošiljati na upravn. »Slovenskega
Naroda« pod: »M. N. 4887«.

200.- K NAGRADE
dobi, kdor preskrbi stanovanje s
dvema sobama in kuhinjo ali eno
veliko sobo, kuhinjo in drugimi prtili-
kama za takoj ali 1. oktobra. —
Pismene ponudbe na upravn. »Sloven
Naroda« pod: »stanovanje 4912«.

Prazne vreče
vsake vrste in suhe gobe kupuje
vedno in v vsaki množini ter plačuje
po najvišjih dnevnih cenah trg. firma
J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

Išče se uradnica
za volobanko v Pragi. — Pogoji:
znanje slovenskega, hratskega in nem-
škega jezika. Plača po dogovoru.
Ponudbe sprejema tvrdka Valentin
Urbančič, Ljubljana, Francovo na-
brojše št. 1. — 4908

Stenotipistinja
za veliko mlinsko podjetje na Hrvat-
skem, popolnoma večja hratskemu ali
slovenskemu ter nemškemu jeziku.
perfektna stenografistinja, se išče
za takoj. — Ponudbe je poslati na
upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro
»mla 4909«.

Postranski zaslužek
se nudi osebi, ki bi prevzela pri ne-
kem društvu pobiranje članarine in
raznašanje društvenih razglasov. Pogoji
je vestnost in poštenost. Pismene
ponudbe naj se pošljejo na upravn.
»Slov. Nar.« pod: »Vestnost 4934«.

Meblirano stanovanje
2 sobi, kabinet, kuhinja, kos vrta,
v Sp. Siški, Celovška cesta 77/1,
se odda s 1. oktobrom. Pismene
ponudbe na upravnishvo »Sloven.
Nar.« pod »Vojna pošta 4937«.

POZOR!
Tvrda G. Darbo, Ljubljana,
Mestni trg št. 13, naznanja svo-
jim cenjenim odjemalcem od tu-
kaj in drugod, da bo trgovina
zopet odprta od 15. septembra
naprej.

**Kupujem
nove in stare
KLOBUKE**
moške in damske, mehke, ne-
preluknjane, ne moljasto bla-
go vsake oblike in množine.
Antonie Jirmus, Praga I.,
Bilekova 8. 4664
Iščejo se pridni zbiralci.

**150 vagonov
bramnih in transportnih sodov**
vseh velikosti, kadl
od 10 do 50 hektol.
10 vagonov majhnih
sodov od 15 do 150
litrov se 4640
tako prodaja.
ADLER & SOHN,
trgovina z vinom in sodi,
Dunaj III., Raasdorfskyg. 27.
Telefon 3570.

**KUPUJEM
zamaške in vreče**
in plačujem za nove zamaške od
steklenic K 110. — za kg, za stare,
prevrte pa ne zlomljene zama-
ške K 65. — za kg, dolge šam-
panjske zamaške, ne umetne, za
komad K 1. — in vreče do
K 14. — komad. Prevzamem vsako
množino brez prejšnjega vzorca
in obvestila po povzetju.
E. Landskroner,
nakupovalnica vren in zama-
šk v Gradcu, Lendkai št. 13.

Nov cello
se prodaja. — Mestni trg 7/III. —
Vpraša se od 12.—2. popoldne. 4954

**Išče se kavarniška
KUCHARICA**
hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe
pod šifro: »kavarniška kuharica
4894« na upravn. »Sloven. Naroda«.

Tri damska krila
srednje velikosti K 120. — 130. — 165. —
so na prodaj. — Marije Terezije
cesta št. 13, II. nad., vrata 107. 4922

**Iščem
VZGOJITELJICO**
z znanjem klavirja k trem otrokom,
starim 5, 7 in 9 let. — Cenj. ponudbe
z navedbo plače, prošim pod »Vagoja
4960« na upravn. »Sloven. Naroda«.

Spretensitar
in pletilec ograjnih mrež ter spreten
šični pletilec (Drahtweber) za ročne
stole se takoj sprejme v trajno delo.
Dopisi pod: »Stebmacher L 394« an
Kienrichs Annoncen-Expedition v
Gradcu. 4905

Strešno opeko
navadno ter zarezano (Biberschwanz
in Strangfals) ter zidno opeko lastne-
ga izdelka ima v zalogi ter jo dobava
Tvrda J. ČATER v CELJU.

SUHE GOBE
nemešane, jedilne, same jurčke, isto-
don med, vosek, brizjevo olje,
razna domača žgana, kumano itd.
kupi vsako množino po najvišjih cenah
M. Rant, Kranj.
Prodaja: vino, žganje 1. t. d.

**Sprejememo
uradnika**
s večletno prakso pri lesni trgovini
z množnega knjigovodstva, ter sloven-
ske, nemške in laške korespondence.
Hudovernik & Comp.
Radovljica, Gorenjsko. 4957

**Svetovnoznano
Preblavsko SLATINO**
oddaja posamezne zaboje in tudi večje
množine v poljubnih steklenicah: 4793
Franc Sitar, zaloga piva Gdss,
Ljubljana 7. — V mestu se dostavlja
brezplačno na dom, prazne steklenice
in zaboje se po dnevnih cenah jemlje nazaj.

**Kupujem zmedene
ženske lase.**
Stefan Strmoli,
Ljubljana, Pod Zračno št. 3.
POZOR! Zaradi vpoklicanja v
vojaško službovanje je lokal odprt
samo za prodajo blaga in sicer
ob delavnikih samo od 9. do pol 1.

**žveplenega
prahu**
ker bo zaradi neprestanih
transportnih težkoč nemogo-
če pravočasno dobaviti žvep-
leni prah.
Nudimo: 99% čist ruma-
leni prah in 98/70% čist
žveplen prah od 100 kg
naprej vsako množino 4900
Verkehrtsche Handels-
n. Verkehrs-Akt. Ges. Dunaj
V., Alsdorfia ulica
20. — Naslov za brzojavke:
»Grazd«.

Gospodična
išče sobo s hrano. — Cenjene po-
nudbe na upravnishvo »Slovenskega
Naroda« pod »učenka 4956«.

Sprejme se DEKLICA
dobrih, poštenih staršev, s primerno
šolsko izobrazbo kot učenka v trgo-
vino. M. Schubert, Zidovska ul. 5.

LOKAL
v sredini mesta se takoj odda, isto-
tam se prodaja nekaj pohištva. Naslov
v upravn. »Sloven. Naroda«. — 4961

Več deklet
se sprejme v karizmatični tovarni
J. Bonač, Ljubljana.

**Kupim dobro ohranjeno
zofo ali otomano**
plačam deloma v živilih. Ponudbe na
upr. »Slov. Nar.« pod »Zofa 4921«.

Prodajam
večjo množino vinskih sodov
od 300—600 lt. — Naslov pove upr.
»Slovenskega Naroda«. 4881

Kupijo se:
slovenske in nemške antikvarne
knjige, tudi cele zbirke. Pisme-
ne ponudbe na naslov:
A. Stracelj, Sv. Petra cesta št. 17,
v Ljubljani. 4949

**Proda se na Kranjskem
kmečko POSESTVO,**
obstoječe iz nove hiše in novega hleva,
z 20 orali (johi) zemljišča. — Naslov
pod šifro »ugodno 4933« na upravn.
»Slovenskega Naroda«.

**Proda se
VELIKA OMARA**
pripravna za kako trgovino ali veliko
gospodinjstvo. — Naslov pove upravn.
»Slovenskega Naroda«. 4955

**Dobre
krojaške pomočnike**
sprejme Jos. Rojina, Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3. 4861

Kupi se hiša
z nekoliko vrtom v večjem industrijs-
kem kraju, najraje v Trbovljah. Ceno
je v ponudbi navesti. — Posredovalci
po dogovoru. — Stranka, ako ni ve-
lika, ostane po prodaji lahko v hiši.
Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega
Naroda« pod: »hišica 1838/4935«.

Še je dovelj zaloge
seveda 3932
hrastovih parketnih deščic.
dobava in pokladanje parketov,
JOSIP PUH, Ljubljana, Gradaška ulica št. 22.

K št. 221.

RAZGLAS.

S tem se v zmislu prvega odstavka § 83. a) pravil razglašja, da je c.
kr. deželna vlada za Kranjsko od izrednega obnega zbora dne 26. maja 1917
v zmislu cesarske uredbe z dne 4. januarja 1917, drž. zak. št. 6, spreme-
njena in po zakonu od 20. novembra 1917, drž. zak. št. 457, popravljena bla-
gajnična pravila z odlokom od 16. avgusta 1918, št. 19.858, odobrila, ter stopijo
dne 1. oktobra 1918

definitivno v veljavo.

O bistvenih, zlasti na plačilno dolžnost delodajalcev in zavarovancev
ter na dajanje blagajne se nanašajočih spremembah obvestili se bodo p. n.
interesi se posebej, v kolikor te še niso bile razglašene ob provizoričnem
ujavljenju pravil s tuaradno okrožnico od 25. junija 1917, k št. 154.

Natančnejša pojasnila se dode v blagajni, Turški trg št. 4, prvo nad-
stropje, vsak delavnik od 8. ure popoldne do 1. ure popoldne, kjer so na
vpogled tudi pravila. Po njih dotoku oddajala bo blagajna pravila do 15. ok-
tobra t. l. brezplačno, pozneje pa po 1.-K izvod. (Naredba ministrstva za no-
tranje zadeve od 24. marca 1898, št. 8401.) 4958

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani,
dne 12. septembra 1918.

Mihael Rožanec s. r., načelnik.

Pri ravnanstvu vojnega kreditnega zavoda
za južno vojno okrožje v Celovcu raz-
pisanih je za novo osnov. kontrol. oddelak
3 mest za inženere,
in sicer: za stavbinstvo (Hochbau), za stroj-
ništvo (Maschinenbau), in za kulturno stroko
(Kulturingenieur). Reflektanti naj upošlejo
svoj ofert z obširnimi curriculum vitae z na-
vedbo, koliko plače zahtevajo, ravnateljstvu
v Celovcu, Villacherstrasse 6, ali pa naj se
čim možno, osebno zglasijo. 4892

Prostovoljna dražba
posteljnjakov, slamnic, modrocev, odej, zglav-
nic, koev, stolov, miz, omar, klavirjev, biljarda,
oprac za kopalne sobe, šolskih miz, klopi, ta-
bel, zbirk blaga, telovadnega orožja itd. itd.
bo 20. in 21. septembra ev. tudi 23. septembra
in naslednje dni od 9.—12. in od 2.—5. v hiši
na Cesarja Jožefa trgu šteč. 10. 4918

SIGORIN
zatre čudovito naglo 3734
STENICE
vzorčna steklenica 4 E, velika steklenica 16 E, brizgalnica 2 E.
Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:
Lekarna »pri upanju« Apotheke »zur Hoffung«, Pöcs 45, Ogrsko.
Glavna prodaja v Ljubljani: drogeriji Ant. Kano in E. Gvancara ter lekarni Gabriel Pločnik,
na Dunajski cesti in Mr. E. Šušnik, Martija trg.

Ročne mline
za koruzo, pšenico, rž itd. kateri
meljejo vsako zrnje na najfiniješo
moko, dobavljajo samo 4416
edina češka tvrdka
B. FINKE, Praga II.,
Vodičková 22.

Kupite le domač izdelek! to je
Emona
PRIZNANO NAJBOLJŠE
pralni prašek
Dobiva se vseh prodajalnah!

**Došle so zopet
mlatilnice**
za pogon s sijo ter z roko.
Dalje imam na razpolago tudi
čistilne mlatilnice in vsako-
vrstne poljedelske stroje kakor: čistilnice,
trijeje, stiskalnice
za grozdje in sadje, mline za žito in sadje, gepeljne, slamo-
reznice, brzojarilnice, kotle za žganje, brane, plugje itd. iz naj-
večih tovarnen, zajamčeno dobre kakovosti ter po najnižjih cenah.
FRANC HITTl,
zaloga poljedelskih strojev, LJUBLJANA,
Maršnova cesta 2.
Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznanih in dokazanih
najboljših ročnih mlinov, pripravljenih za vsako metev. 4442